

Barnbokslut

2024

Inledning

Detta barnbokslut följer upp Region Kronobergs ansvar för att omsätta barnets rättigheter i barnkonventionen under verksamhetsåret 2024. Det är en del av årsredovisningen och regionens verksamheter har rapporterat in via Stratsys. I en del fall har kompletterande information skickats direkt till människoräts- och barnrättsstrategen som sammanfattar och analyserar den inrapporterade informationen i detta dokument.

Barnbokslutet 2024 innehåller följande delar:

1. Likvärdiga villkor och förbud mot diskriminering	3
2. Barnanpassad information och barnets delaktighet	6
2.1 Patientnämnden.....	8
3. Goda levnadsvillkor för barn och barn som far illa	9
3.1 Ökad upptäckt av hedersrelaterat våld och förtryck i vården.....	14
4. Barnrättsbaserad verksamhet	16
5. Kommentarer till barnbokslutet.....	20

1. Likvärdiga villkor och förbud mot diskriminering

Region Kronobergs värdegrund utgår från respekt för människan. Vi arbetar för allas lika värde, jämställdhet, jämlikhet och förbud mot diskriminering.

- **Tillgänglighet utifrån barnets ålder:** Akuten hänvisade under semesterperioden alla barn upp till 13 år till barnakuten för triage och förberedelser inför läkarbesök med en barnsjuksköterska.
- **Barn- och ungdomskliniken** uppmärksammar att vissa funktioner på 1177.se samt telefonrådgivning via 1177 inte fungerar för alla barn, då det kräver inloggning med legitimation. Det saknas fortfarande ombudsfunktion för digitala vårdtjänster.
- **Barn- och ungdomskliniken** uppmärksammar att åtkomsten till journalen via 1177 är problematiskt för barn i åldrarna 13–16 år.
- **Folktandvården** har under året haft en utmaning att hinna med barn och ungdomstandvården enligt plan, efter sent beslut på året om att åldern för den fria barn och ungdomstandvården ska sänkas. Äldre ungdomar 19–23 år prioriterades före de yngre.
- **Ungdomsmottagningen** har identifierat en utmaning vid webbtidbokning där ungdomar riskerar att röja sin tid till vårdnadshavare genom att sms går ut till det telefonnummer som finns på 1177, vilket ibland är föräldrarnas. Det missas ibland att barn behöver uppge sitt eget telefonnummer vid 13-årsåldern, vilket kan få stora konsekvenser för ungdomen. Ett förbättringsarbete har påbörjats.
- **Vårdcentralen Alvesta** har utökat hembesöksprogram för barn inom barnhälsovården, vilket möjliggjorts av att färre barn har fötts under året.
- **Vårdcentralen Lammhult** har skapat ett eget knappval i TeleQ för att komma till BVC, barn 0–5 år.
- **Jämställdhet:** **Kompetens och lärande** har under Yrkesdagen lockat elever i åk 6 och 9, både pojkar och flickor, att bli intresserade av alla yrken, även sådana med ojämn könsfördelning.
- **Barns könsidentitet/könsuttryck och/eller sexuella läggning:** **Folkhälsa och social hållbarhet** har gjort det möjligt att följa barns hälsa och livssituation utifrån barns könsidentitet, inte enbart biologiskt kön, i den stora Barn- och ungdomsenkäten som länets åk 5 och 8 samt gymnasiet åk 2 besvarade under hösten. Resultatet kommer våren 2025.
- **Kompetens och lärande** har utbildat Vård- och omsorgsambassadörer som träffat åk 6-elever och hållit workshops där stor vikt läggs om att prata om normer och jämlikhet kopplat till arbetet inom vård och omsorg.

- **Barn med funktionsnedsättning: Enheten för kultur** informerar att Bild och Form Kronoberg tillsammans med Uppvidinge kommun har genomfört en workshop i att se konst, tillsammans med Anna Nordström, i samband med Glada Hudik-teaterns utställning ”Ikoner” i Åseda. Elever i årskurs 3–4 samt anpassad grundskola årskurs 1–9 i Älgshult, Lenhovda, Åseda och Nottebäck deltog.
- **Familjehälsan** har under året upplevt en icke fungerande vårdkedja för barn med utvecklingsrelaterade svårigheter vilket medför att barn inte får den vård de behöver och har rätt till och i rätt tid.
- **Folkhälsa och social hållbarhet** har lyft måltider och måltidsmiljöer för barn och unga med NPF under MAT2024.
- **Folkhälsa och social hållbarhet** har i barn- och ungdomsenkäten gjort det möjligt att få alla frågor och svarsalternativ upplästa. Enkäten har anpassats för elever inom anpassad skola och kompletterats med bildstöd.
- **Kvinnokliniken** har tillsammans med **habiliteringen** tagit fram anpassad information kring vad som händer på besök i verksamheten och hur man gör vid drop-inbesök. De har även tryckt upp Sexit på lätt svenska som all personal har tillgång till.
- **Specialistpsykiatri barn och unga** har haft ett ökat fokus på barn med funktionsnedsättning under ”En vecka fri från våld” genom tipsrunda med frågor om våld mot personer med funktionsnedsättning.
- **Ögonkliniken** har med stöd av habiliteringen sett över undersökningsrum, väntrum och rutiner för bemötande, utifrån behov hos barn med funktionsnedsättning.
- **Hänsyn till familjers socioekonomiska status: Enheten för kultur** har gett barn oavsett socioekonomisk bakgrund en chans att spela ett instrument. Musik I Syds projekt ”Swedish Wind Power” har fokus på att nå barn och unga som inte tidigare har haft möjlighet att musicera.
- **Länstrafiken** rapporterar att erbjudandet till regionens kommuner om att köpa Sommarlovskortet till ungdomar resulterade i att fem kommuner erbjöd detta till sina ungdomar.
- **Vårdcentralen Alvesta** har under året varit med och delat ut kläder och barntillbehör till familjer i behov av det.

- **Tillgänglighet utifrån barns bostadsort:** **Anestesikliniken** har ökat den digitala kommunikationen med barn inför operation, vilket minskat restid.
- **Barn- och ungdomskliniken** har utökat hemsjukvården för barn vilket gör att färre barn behöver vänta långa vårdtider på sjukhus, och de kan få vara hemma tillsammans med sin familj i en tryggare miljö.
- **Enheten för kultur** rapporterar att den regionala kulturverksamheten har en god spridning i länet, dels inom ordinarie verksamhet och dels via särskilda satsningar, som exempelvis konstworkshops genomförda av Bild och Form Kronoberg.
- **Folktandvården** har ökat tillgänglighet under året genom att erbjuda digitala tandvårdsbesök även för barn. Det har även funnits en tandvårdsbuss som har erbjudit tandvård på orter som saknar tandvårdscentral.
- **Familjehälsan** har utsett kontaktpedagoger som kopplas till BVC på familjecentraler utifrån CNI (Care Need Index).
- **Kompetens och lärande** har arbetat med insatser mot hela länet för att öka likvärdigheten i skolorna på landsbygd/stad. Ett exempel är workshops för "Hälsoagenter" som ska vara likvärdigt tillgängliga för alla åk 6 i hela länet.
- **Regional utveckling** har arbetat med insatser inom By2030 kring landsbygden kopplat till utlysningen Gestaltad livsmiljö, vilket även berör barn och unga. De har arbetat med aktiv mobilitet som en del av hållbar tillväxt. **Verklighetslabbet** har stöttat arbetet under året.
- **Specialistpsykiatri** har genomfört flera av sina utbildningar även för barn i Ljungby.
- **Rättpsykiatri** har beslutat att fortsätta med digitala samtal som infördes under pandemin, för att öka möjligheten för barn att bibehålla kontakten med närstående även när fysiska besök inte är genomförbara, exempelvis på grund av avstånd. Patienternas bokningar av digitala samtal med barn som närstående har ökat under 2024.

2. Barnanpassad information och barnets delaktighet

Barn har rätt att vara informerad om, och delaktiga i, frågor som berör deras liv. De har rätt till information som de kan förstå, på ett enkelt och begripligt språk.

- **Barnanpassad information:** Akuten har tagit fram barnanpassad väntrumsinformation i samarbete med **Kommunikationsavdelningen**.
- **Barn- och ungdomskliniken** har tagit fram barnanpassad information om eget samtal, om rekrytering av Vooglers i väntrummen samt har skickat med QR-kod till MediPrep, barnens 1177, i kallelser för att öka kunskapen om barnvänlig information inom vården.
- **Folkhälsa och social hållbarhet** har haft riktade kampanjer i sociala medier, t.ex. Tiktok, SnapChat om snus.
- **Lasaretsrehab** har tagit fram bildstöd/talarstöd för ”pekprat”.
- **Länstrafiken** har tagit fram en lättläst information om det reviderade regelverket för färdtjänst för att skapa en bättre tillgänglighet för barn och vuxna som åker färdtjänst.
- **Patientnämnden** har tagit fram barnanpassad information om sitt uppdrag.
- **Rättsspsykiatri** har reviderat information och kontaktuppgifter på 1177 för barn som närstående. Detta omfattar broschyrer för barn vid besök och information om vad en dag på avdelningen kan innehålla och hur det ser ut i lokalerna.
- **Specialistpsykiatri** har tagit fram ”Vad bestämde vi”-vykort som stöd för minnet att komma ihåg vad som bestämdes under akutbesök. De har även satt upp hyllor i väntrummen för att tillgängliggöra patientinformation.
- **Vårdcentralen Lammhult** har köpt in HBQI-böcker till väntrummet.
- **Vårdcentralen Birka, Ingelstad och Teleborg** har anpassat material i sin verksamhet för barn.
- **Ögonkliniken** har tagit fram barnanpassat bildstöd för barn med autism, som bifogas kallelsen.

Region Kronoberg har under 2024 arbetat utifrån barns rätt till **delaktighet och inflytande**:

- **Barns delaktighet:** Akuten, Habiliteringen och Specialistpsykiatri har genomfört barnronder i sina lokaler under året.
- **Barn- och ungdomskliniken, habiliteringen och specialistpsykiatri** har under året haft varsin Vooglersgrupp (unga vårdutvecklare) som regelbundet träffats för att bidra med synpunkter på vården.
- **Barn- och ungdomskliniken** meddelar att arbetet med överenskommelser/patientkontrakt nu är implementerat och fungerar bra som ett sätt att göra barn mer delaktiga i sin vård och sitt välmående.

- **Enheten för kultur** meddelar att konsthandläggare tillsammans med barnklinikens Vooglers, unga vårdutvecklare, har reviderat konstkollektionen i BUP Dockans lokaler. Under ledning av en kostpedagog genomfördes teckningsövning och konstvandring. Resultatet blev omflyttning av befintliga verk, samt byte och inkorporering av nya verk i kollektionen. Barn involveras i processen med konstnärlig gestaltning i Region Kronobergs lokaler i egenskap av patienter tillsammans med sina anhöriga, genom exempelvis workshops med en konstpedagog.
- **En väg in, Familjehälsan, Habilitering barn och ungdom, Specialistpsykiatri barn och unga och Ungdomsmottagningen** har tagit fram ett dokument som förtydligar vad som gäller när barn söker vård på egen hand utan sina vårdnadshavare.
- **Folkhälsa och social hållbarhet** har genomfört barn- och ungdomsenkäten till årskurs 5 och 8 samt gymnasiet åk 2, samt till anpassad skola. Resultat kommer våren 2025.
- **Folktandvården** har genomfört en enkätundersökning bland barn under året.
- **Kompetens och lärande** har genomfört en extern utvärdering av ungdomsbarometern för att ta del av ungdomars upplevelser av Yrkesdagen.
- **Kvinnokliniken** har arbetat med LiViT som är ett frågeformulär för ungdomar kring deras levnadsvanor.
- **Patientnämnden** har under året genomfört en enkätundersökning som omfattat barn.
- **Specialistpsykiatri** har deltagit i samverkansprojekt med närstående barn till föräldrar med psykisk sjukdom.
- **Verklighetslabbet och Folkhälsoteamet** har haft två workshopar med unga kommunutvecklare från Alvesta kommun och Växjö kommun på temat ”Psyisk ohälsa bland unga – hur tar den sig uttryck? Vad kan vi göra för att motverka psykisk ohälsa bland unga?”. De syftade till att stärka kommunutvecklarnas arbete med att fånga in ungas röster i olika kommunprojekt.
- **Verklighetslabbet** höll i fyra workshopar med elever från Väckelsångskolan i Väckelsång och Åbyskolan i Lagan inom Byresan. Temat var ”Vad vill du utveckla med platsen där du bor?”. Eleverna fick formulera behov och idéer som sedan gestaltades i form av modeller.
- **Verklighetslabbet** höll under våren en workshop med Barn- och ungdomsklinikens Vooglers för att synliggöra deltagarnas erfarenheter av vårdtid, specifikt rondens och bemötandet från personal. Erfarenheterna användes i ett utvecklingsarbete kring rondens.

■ **Länstrafiken** har genomfört en kundnöjdhetsundersökning. För åldersgruppen 15–19 år försämrades nöjdhetsvärdet från 62 % till 53 %. I likhet med Nöjd kund-index så har nöjdhetsvärdet med senaste resa gått ned generellt, och så även för den yngsta åldersgruppen som minskar från 75 % till 68 %. Resultatet för 2024 var det lägsta på fyra år. Bemötandebetyget för förare och ombordpersonal har däremot ökat från 68 % till 71 % och var det högsta på fyra år. Det upplevs utmanande att få in svar från barn och unga på enkäter.

Kundnöjdhet 2024	Ungdomar 15–19 år				Totalt resultat alla åldersgrupper			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
Nöjd kundindex	58 %	51 %	62 %	53 %	66 %	62 %	66 %	58 %
Nöjdhet senaste resan	72 %	75 %	75 %	68 %	80 %	81 %	81 %	72 %
Förarens bemötande	53 %	68 %	68 %	71 %	70 %	75 %	74 %	77 %

2.1 Patientnämnden

Patientnämnden tar emot synpunkter och klagomål och har under 2024 registrerat 87 ärenden som rör barn och unga upp till 19 år. Dessa ärenden motsvarar ca 10 procent av samtliga ärenden. Detta är samma omfattning som under 2023. När det gäller könsfördelningen rör ärenden något fler flickor (46 ärenden) jämfört med pojkar (40 ärenden).

En ökning ses i ärenden som rör primärvård, inkluderat externa vårdcentralerna i vårdvalet, och det är i dessa verksamheter som flest ärenden registrerats. En liknande ökning ses i de ärenden som rör specialistpsykiatri barn och unga, inklusive de externa aktörerna som ingår i vårdval BUP. Antalet ärenden inom sjukhusvården har minskat jämfört med föregående år. Mer än hälften av ärenden rör vård, behandling och resultat, och ca en fjärdedel av ärenden rör kommunikation.

Det är oftast en förälder som kontaktar patientnämnden. Handlar ärendet om ett äldre barn/ungdom begär patientnämndshandläggare att patienten själv lämnar sitt godkännande till att ärendet skickas vidare. I de flesta fall vill barnet/ungdomen att kontakterna sedan sker via föräldern/vårdnadshavaren.

Kontaktorsak Patientnämnden Barn och unga	2018 %	2019 %	2020 %	2021 %	2022 %	2023 %	2024 %
Vård, behandling och resultat	47	45	44	22	56	55	53
Kommunikation	23	29	25	28	16	18,5	24
Organisation, vårdansvar, tillgänglighet	16	14	24	21	17	17,5	10
Medicinsk dokumentation och sekretess	0	6	4	7	4	3,5	5
Administrativ hantering	8	12	2	11	6	3,5	1
Ekonomi	2	2	0	0	0	1	1
Ej vald eller övrigt	0	2	2	0	1	1	0

3. Goda levnadsvillkor för barn och barn som far illa

Region Kronoberg ska verka för att barn ska ha goda och jämlika levnadsvillkor samt en trygg och säker livsmiljö i Kronobergs län. Regionen har ett särskilt ansvar för att upptäcka och stödja barn som far illa.

- Barnets plan-möten:** Samverkan inom Kronobarnsmodellen har ökat och många verksamheter, främst BVC, rapporterar att denna samverkansform är värdefull för barnen samt för familjerna, med positiva resultat hos barnen och familjerna som visar att denna samverkan är viktig att ha i förbyggande syfte. Mödrahälsovården rapporterar att de tagit ett aktivt grepp kring Kronobarnsmodellen, men att det för de väntade barnen finns en del att göra för att Kronobarnsmodellen ska bli en naturlig del av klinikens arbete.
- Barn och fysisk miljö:** Akuten har gjort barnväntrummet och ett särskilt undersökningsrum barnanpassat och barnvänligt med hjälp av barn- och ungdomsklinikens Vooglers.
- Rättssykiatrien** har inventerat besöksrummen för barn och säkerställt att det finns ett stort utbud av leksaker, pyssel, böcker och spel för barn i olika åldrar, kön och etnicitet.
- Barn som far illa:** Länstrafiken har i arbetet med att klassificera samtliga lagrade personuppgifter i IT-system beslutat att uppgifter om ett barn anses vara extra skyddsvärda personuppgifter som kräver ett utökat skydd.
- Specialistpsykiatrien** har på akutenheten upplevt det utmanande med patienter utsatta för hedersrelaterad våldsutsatthet, för både personal och patienter har det varit känsligt och svårt.
- Under året rapporterar **utvecklingsledare för våld i nära relationer, barn som far illa samt hedersrelaterat våld och förtryck** att hälso- och sjukvården samt tandvården har gjort 1187 orosanmälningar till Socialtjänsten. Det är en ökning med 8 % jämfört med förra året, samt en ökning på 234 % sedan 2019.

VERKSAMHET	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Akuten	23	52	86	83	106	111
Ambulansverksamhet	1	8	46	29	53	45
Barn- och ungdomskliniken	109	149	129	131	132	118
Folktandvården	2	59	76	107	108	88
Kvinnokliniken	28	27	30	41	37	54
Primärvården (barnhälsovården)	74	102	52	88	120	147
Primärvården (habiliteringen)	10	31	31	20	36	19
Primärvården (VC, rehab, familjehälsan, m.fl.)	48	60	31	67	135	155
Rättssykiatrien	20	7	6	14	13	12
Specialistpsykiatrien	179	169	294	311	323	390
Ögonkliniken	1	1	9	4	11	17
Övriga	13	36	28	45	29	31
TOTALT	508	701	818	944	1103	1187

- **Barns transportmöjligheter:** **Länstrafiken** rapporterar att det nya gemensamma regelverket för glesbygdstrafik i samtliga kommuner i Kronobergs län innebär en attraktiv, förståelig och genomförbar kollektivtrafik i glesa miljöer, vilket också gynnar barn och unga i dessa områden.
- **Länstrafiken** rapporterar att flera marknadsrelaterade evenemang har haft specifika aktiviteter anpassade för barn och unga, som exempelvis radiostyrd buss och airhockey.
- **Föräldrastöd och föräldraskap:** **Barn- och ungdomskliniken** har haft föräldragrupper utifrån metoden Lära och bemästra. Utvärderingar visar att dessa varit väldigt uppskattade.
- **Folktandvården** har utbildat två tandhygienister i familjestödsprogram "Mer och Mindre".
- **En väg in** har utvecklat insatser för egenvård, råd och stöd till föräldrar till barn med psykisk ohälsa.
- **Onkologkliniken** har beslutat att dela ut Cancerfondens "Vad säger jag till barnen" till patienter med barn som närstående som vårdas inom kliniken, eftersom regionens broschyr "Att prata med barn när någon i familjen är..." är mindre relevant och för allmänt hållen.
- **Rättspsykiatri** har infört delar av metoden Föra barn på tal för att stärka föräldrastödet.
- **Specialistpsykiatri** har tagit fram en broschyr för föräldrar om att prata med barn när någon i familjen mår dålig. Samt motsvarande för barn. De rapporterar att det under året har varit problematiskt om/när vårdnadshavare gör en "värdering" kring erbjudna insatser t ex BRA-samtal, och tackar nej fast barnet/barnen hade velat eller behövt insatsen.
- **Specialistpsykiatri** har utvecklat grupputbildning för föräldrar till barn som utsatts för trauma. De har även fått statsbidrag för kompetensutveckling riktade mot föräldrastöd.
- **Vårdcentraler i länet** har erbjudit hembesök tillsammans med socialtjänsten i utökade hembesöksprogram, samt föräldragrupper och aktiviteter såsom spädbarnsmassage, HLR samt pappagrupper.
- **Vårdcentralen Alvesta** har erbjudit HLR-utbildning även på kvällstid, vilket har gjort att fler pappor samt mor/farföräldrar har kunnat delta. De har även börjat med pappagrupper samt en grupp för Unga föräldrar.
- **Vårdcentralen Lenhovda** har genomfört trygghetsutbildning vid 8 tillfällen i Åseda tillsammans med socialsekreterare, där familjer från hela Uppvidinge deltog.
- **Vårdcentralen Markaryd/Familjecentralen Lönne** har under året fått positiv respons från vårdnadshavare på webbtidboken och att föräldrar själva kan styra sina bokningar.
- **Vårdcentralen Skärvet** har erbjudit nyblivna föräldrar en gruppträff om ergonomi och träning efter förlossning, m.m.
- **Vårdcentralen Strömsnäsbruk** har erbjudit olika temadagar riktat sig till föräldrar med barn 0–6 år, om exempelvis mat, kommunikation och skärmvanor. HLR-utbildning till föräldrar har hållits vid 2 tillfällen. BVC utökade under året hembesöksprogrammet tillsammans med socialtjänsten i Markaryds kommun för familjer som fått sitt första barn/sitt första gemensamma barn i familjen/första barn i Sverige samt familjer med behov.

- **Hälsa och utveckling:** Barn- och ungdomskliniken har genom en multiprofessionell grupp utvecklat en rutin för personcentrerade ronder, som inkluderar föräldrarepresentanter och genomförs bedside.
- **Barn- och ungdomskliniken** har infört Evira, ett digitalt kommunikationsmedel med hemmonitorering av vikten, vid obesitas hos barn.
- **Folkhälsa och social hållbarhet** har genom MAT2024 haft seminarier riktat till barn och deras föräldrar, ”Var inte rädd, var förberedd” samt ”En svensk drake”, om att skapa en trygg tillvaro och god matberedskap i händelse av samhällsstörning, kris eller krig.
- **Folkhälsa och social hållbarhet** har haft Active Quiz, besök på bibliotek i länet under sport lov och påsklov, samt digital tipsrunda med frågor om hållbarhet kring mat, fysisk aktivitet och miljö.
- **Folkhälsa och social hållbarhet** har tillsammans med **AV-media** genomfört ett förarbete inom projektinsatsen DigiPuls. Syftet är att öka barns aktivitet med hjälp av digitala verktyg, samt föräldrars kunskap om vikten av fysisk aktivitet.
- **Folktandvården** har besök årskurs 7 i riskområden för att prata om tandvård och tandhygien.
- **En väg in** har utvecklat insatser som rör egenvård, råd och stöd för barn med psykisk ohälsa.
- **Familjehälsan** har erbjudit föreläsningar till föräldrar och personal i förskolan och skolan.
- **Kvinnokliniken** har varit involverad i LEVA-projektet Livsstil för effektiv viktminskning efter graviditet under amning. En stor satsning har gjorts för att stärka kompetensen kring levnadsvanor samt erbjuda samtliga gravida kvinnor samtal kring hälsa och ev. fördjupat samtal med hälsocoach.
- **Livsstil Kronoberg** har genomfört utbildningar till ANDTS-coacher för personal som arbetar nära unga, t.ex. inom skola, elevhälsa, fritidsgård eller fältverksamhet.
- **Specialistpsykiatri** har införskaffat fidgets/tangle therapy-leksaker som taktila hjälpmedel under besök.
- **Vårdcentralen Alvesta och Moheda** har fått utbildning i Generation Pep angående levnadsvanor och nytt material att använda vid 5-årsbesöket. De har haft en julkalender på sociala medier med daglig uppmuntran till rörelse och lek.
- **Vårdcentralen Alvesta** har på sommarfest haft hinderbana, lopp och prova på cirkus. Öppna förskolan har bytt ut kakor mot frukt.
- **Vårdcentralen Skärvet** har haft föreläsning på öppna förskolan kring mat och sömn.

Tillgängligheten inom hälso- och sjukvården har under året varit enligt följande:

Nyckelaktivitet 2024	Mål	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Andel remitterande patienter 1-18 år som träffar läkare på barnkliniken inom vårdgarantis 90 dagar.	90 %	98 %	92 %	91 %	96 %	90 %	86,7%	70%	66 %
Andel patienter under 18 år som fått träffa läkare vid regionens barnakut inom 4 timmar	≥90 %	95 %	76 %	94 %	95 %	92 %	75,7%	75,4%	80 %
Andel patienter under 18 år av dem som omfattas av vårdgarantin som fick komma på ett läkarbesök i primärvården inom 7 dagar (inom 3 dagar 2020) (Helår)	100 %	94 %	94 %	94 %	92 %	96 %	94%	92%	92 %
Andel patienter under 18 år som omfattas av vårdgarantin och utfört planerat läkarbesök i specialiserad vård inom 90 dagar (Helår)	100 %	88 %	83 %	88 %	89 %	87 %	77%	80%	73 %
Andel patienter 6-18 år som fått ett besök inom 3 dagar till En väg in för barn och ungdomar med psykisk ohälsa mottagning (påbörjades 2020)	85 %	-	-	-	87 %	92 %	93%	92%	92 %
Andel patienter under 18 år som omfattas av psykiatriöverenskommelsen som fått ett besök inom BUP inom 30 dagar (Faktisk väntetid helår)	80 %	48 %	38 %	51 %	69 %	62 %	51%	46%	60 %
Andel patienter under 18 år som omfattas av psykiatriöverenskommelsen som har fått behandling inom 30 dagar (Faktisk väntetid helår)	80 %	62 %	44 %	49 %	62 %	64 %	35%	26%	27 %
Andel patienter under 18 år som omfattas av psykiatriöverenskommelsen som fått behandling och utredning inom BUP inom 30 dagar (Faktisk väntetid helår)	80 %	48 %	31 %	35 %	49 %	44 %	23%	17%	17 %
Andel patienter 1-17 år med livshotande tillstånd (prio 1) som nås av ambulans inom 10 minuter	≥60 %	58 %	58 %	58 %	60 %	61 %	59,2%	62 %	59 %
Andel 1- och 2-åringar som har fått en hälsobedömning av sin tandhälsa inom tandvården.	95 %	85 %	84 %	96 %	78 %	79 %	77 %	81 %	81 %
Andel besökta årskurs 3 och 5 i skolan av tandvården i det förebyggande arbetet för förbättrad munhälsa.	100 %	87 %	87 %	100 %	100 %	-	92 %	83 %	100 %

Kommentarer till tabellen: Under 2024 låg barns och ungas tillgänglighet till olika delar av vården i stort jämförbart med 2023, med sjunkande tillgänglighet sedan 2017. Undantagen är att det fortsatt är god tillgänglighet till En väg in och för barn som nås av ambulans samt besök av tandvården i skolan. Fortsatt problematiskt är den vård som ges inom specialistpsykiatri barn och unga.

- **Kultur och fritid för barn och unga:** Barn- och ungdomskliniken har infört ett tavelbibliotek, där barn själva får välja en egen tavla till sitt vådrum.
- **Enheten för kultur** har genom Bild och Form Kronoberg genomfört workshop ”Konstpaus” med konstnären Karolina Lillieqvist för elever från förskoleklass till årskurs 5 i Bråthult och Virestad.
- **Vårdcentralen Lenhovda och Skärvet** har anordnat föräldragrupper tillsammans med bibliotekarie kring språkstegen.
- **Stadsutveckling och landsbygdsutveckling:** Regional utveckling har tagit fram Regionala utvecklingsstrategin Framtidens Kronoberg i världen 2025–2035. En av fyra kraftsamlingar, vilka syftar till att skapa lärande och förutsättningar för systemförändringar, handlar om barn och ungas framtid.
- **Hållbar tillväxt** har genom projektet Byresan och By 2030 genomfört insatser som påverkar barn. I arbetet med By 2030 genomförs insatser för lokal platsutveckling som rör barns och ungas fysiska miljö. Genom projektet Byresan har Hållbar tillväxt arbetat med vardagsresor som rör barn och unga, bland annat genom konceptet bygdevägar.
- **Utbildning och stöd inom förskola, grundskola, gymnasiet och särskola:** Enheten för kultur har inrättat en tjänst för att stärka den regionala samordningen av kultur i skolan och underlätta för länets skolor att genomföra sitt kulturuppdrag enligt Lgr22.
- **Enheten för kultur** har under året arbetat för att ta fram en regional plattform för att samordna och marknadsföra det regionala kulturutbudet för förskola och grundskola.
- **Kompetens och lärande** har genom Yrkesdagen gett elever i åk 6 och 9 möjligheten att prova samt lära sig mer om de bristyrken som finns i länet.
- **Kompetens och lärande** har genom Makerbussen gett årskurs 4–9 lärare möjlighet att boka upplägg med inspiration kring naturvetenskap och teknik för eleverna.
- **Kvinnokliniken** har återigen erbjudit alla årskurs 9 studiebesök på de mottagningar som tar emot ungdomar.
- **Länstrafiken** rapporterar att det sedan läsåret 2023/2024 finns möjlighet för alla skolelever i Kronobergs län att ha sin skolbiljett i länstrafikens app, i stället för på ett resekort, om så önskas.
- **Smittskyddsenheten samt Vårdcentraler/BHV** har haft utbildning på förskolor kring infektioner och smittspridning.

3.1 Ökad upptäckt av hedersrelaterat våld och förtryck i vården

Regeringen har ökat satsningar för att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck för att fler ska nås av rätt stödinsatser. Det övergripande målet är att alla barn, unga och vuxna som är eller riskerar att bli utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck ska ha jämlik tillgång till specialiserat och anpassat stöd och hjälp oavsett vistelseort.

Hedersrelaterat våld och förtryck uppstår för att skydda eller återupprätta en familjs eller släkts heder och sociala anseende. Förlusten av heder kan ha stora konsekvenser för en familj, både socialt och ekonomiskt. Därför kan rädslan att förlora hedern, eller uppfattningen att man har förlorat den, leda till drastiska handlingar. Dessa sanktioneras av ett kollektiv och utövas ofta av flera personer.

Hedersrelaterat våld kan ha olika uttryck och sträcker sig från begränsningar av vardagliga val till ett liv under extrem kontroll. Vanliga begränsningar är att man inte får bestämma hur man ska klä sig, vem man vill umgås med, vem man har en relation med, att endast heterosexuella relationer accepteras och att vissa ämnen i skolan upplevs som hotfulla (t.ex. sexualkunskap). Andra överträdelser av hedersnormer är sex före äktenskapet eller att en gift kvinna inte betar sig ”kyskt”. Det kan handla om fysiska bestraffningar, psykiskt, fysiskt, sexuellt och materiellt våld, samt i värsta fall mord.

Vid hedersrelaterat våld och förtryck är familjens heder främst beroende av hur flickor och kvinnor i familjen betar sig och deras sexualitet kontrolleras hårt i form av klädsel, beteende, umgänge och i vissa fall även könsstympning av flickor. Men även pojkar och män kan skada hedern och familjens anseende om de till exempel inte strikt betar sig enligt de regler som gäller. Pojkar och unga män förväntas kontrollera och bestraffa kvinnliga familjemedlemmar om dessa för skam över familjen/släkten. Om pojkar och unga män inte lever upp till familjens eller släktens krav riskerar de att själva bli straffade.

I den förra [Barn- och ungdomsenkäten](#) som Region Kronoberg genomförde visade sig att förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck ligger i linje med nationella undersökningar. **I åk 8 och gymnasiet åk 2 svarade 5–7 % att de upplevde en oro för att någon i deras familj eller släkt ska bestämma vem de ska gifta sig med i framtiden.** Eftersom enkätundersökningen endast omfattar två av sex årskurser i högstadiet och gymnasiet, och förutsatt att förekomsten är densamma i samtliga årskurser, kan det rent teoretiskt innebära att **omkring 600 ungdomar på högstadiet och gymnasiet i Kronobergs län upplever negativ social kontroll** utifrån begränsningar i val av framtida partner. Dessa ungdomar har i många fall yngre syskon som utsätts för kontroll samt andra familjemedlemmar som vidmakthåller hedersnormerna. Hälso- och sjukvården möter dessa familjer i alla delar av vårdapparaten, ofta utan att vara medvetna om det.

Under förra året uppmärksammade hälso- och sjukvården i högre grad tecken på hedersrelaterat våld och förtryck, både bland patienter och anställda. Det har lett till ett ökat behov av kompetenshöjande insatser för att känna igen tecken samt behov av rutiner för att skapa trygghet i vad vården ska göra. Utvecklingsledaren för våld i nära relationer, barn som far illa samt hedersrelaterat våld och förtryck Valentina Hajra, gör följande bedömning om beredskapen inom hälso- och sjukvården:

- Trots mer än 30 kompetenshöjande insatser under 2024 är det många som känner sig osäkra på att identifiera om patienter kan vara utsatt för negativ social kontroll. Det upplevs vara ett komplext område som är utmanande att hantera. Det efterfrågas möjligheter att öva på bemötande och stöd för att dokumentera och anmäla våldsutsattheten.
- Få verksamheter har tydliga och verksamhetsnära rutiner på plats som hjälper personalen vid misstanke om negativ social kontroll. Det gör att de måste hantera sådana situationer på egen hand, vilket bidrar till att responsen varierar mellan anställda och avdelningar. Det riskerar att utsätta patienter som lever med hedersnormer för onödigt far. Valentina Hajra har under året fortsatt med stöd till avdelningar för att ta fram sådana rutiner.
- Om vården misstänker att en patient är utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck, och patienten är eller har barn under 18 år, måste en orosanmälan till socialtjänsten göras. Det finns fortfarande stor osäkerhet kring hur personal kan formulera misstankar om att barn far illa när det hör samman med hedersrelaterat våld och förtryck. Här kan familjeombud och utvecklingsledaren vara ett stöd.

- Vid hedersrelaterat våld och förtryck behöver vården särskilt uppmärksamma socialtjänsten på om det finns syskon, eftersom den sociala kontrollen omfattar alla familjemedlemmar och barn är särskilt utsatta. Det finns förbättringspotential kring att beskriva syskonens utsatthet.
- När hedersrelaterat våld och förtryck upptäcks finns det ibland en oro för personalens egen säkerhet, vilket påverkar anmälningens vilja och riskerar att situationen för dessa barn inte beskrivs på ett fullständigt sätt. Under året har insatser inletts för att bemöta säkerhetsfrågor och stärka personalens förtroende för våra rutiner, utifrån både personalens och patienters säkerhet.
- Hedersrelaterat våld och förtryck för ofta med sig en rädsla för att vårdpersonal ska uppfattas som rasistiska, vilket ibland utnyttjas av närstående till patienter. Detta kan leda till att fokus på våldsutsatthet förflyttas till bemötandefrågor för att undvika att personal uppfattas som främlingsfientlig. I förlängning riskerar detta att leda till att barns rätt till skydd kompromissas bort.
- När det finns osäkerhet och bristfällig kunskap kan fördomar få större utrymme och påverka hur både våldsutsatta och våldsutövare behandlas vid misstanke om negativ social kontroll.

Om Region Kronoberg ska tillgodose rätten för alla barn att skyddas från hedersrelaterat våld och förtryck finns det en del barnrättsperspektiv som måste beaktas:

- Vårdnadshavare är ansvariga för barnets uppfostran och utveckling (artikel 18). Sådan fostran får aldrig inkludera fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp, medan barnet är i vårdnadshavarens eller annan persons vård. Det omfattar förbud mot bestraffningar som förringar, förödmjukar, svärta ned, skuldbelägger, hotar, skrämmar eller förlöjligar barnet (artikel 19). Detta är i stark kontrast mot hedersrelaterat våld där sådana typer av våld och övergrepp kan ske. Orosanmälningar behöver synliggöra det hedersrelaterade våldet och förtrycket.
- Vårdnadshavare ska stötta barnen i att utöva rättigheter kring åsiktsfrihet, samvetsfrihet, religionsfrihet, yttrandefrihet, föreningsfrihet, informationsfrihet, rättigheter som rör barnets förutsättningar till en optimal utveckling, inklusive utbildning, vila, lek, kultur och fritid m.m. Att begränsa barnets religionsfrihet, möjlighet att utöva en fritidsaktivitet, kommunicera med vem barnet vill, att skicka bilder eller text i sociala medier etc. måste gå emot föräldrars rättigheter och skyldigheter gentemot barnet (artikel 5). När sådana begränsningar noteras av vården måste de beskrivas i en orosanmälan.
- Barnet ska ges större inflytande över viktiga delar i sitt liv ju äldre barnet blir, enligt artikel 5 och 12. Detta går på tvärs med en hederskontext där familjen ökar kontrollen över barn ju äldre de blir. När hälso- och sjukvården noterar en ökad kontroll på tonåringar bör man ställa sig frågan om det kan handla om hedersrelaterat våld och förtryck och om det ska göras en orosanmälan.
- Hälso- och sjukvården ska upptäcka traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa, bl.a. alla former av könsstympning och omskärelse av flickor, avsiktligt diskriminerande behandling av barn som innebär våld och/eller är skadlig för hälsan, former av disciplin som innebär våld och/eller är skadlig för hälsan och tidiga äktenskap (artikel 24.3). Under 2024 inrättades en tjänst på kvinnokliniken för att stärka vården för flickor och kvinnor utsatta för könsstympning. Under nästa år kommer fokus vara att stärka resten av vårdens arbete kring könsstympning av flickor/kvinnor.

4. Barnrättsbaserad verksamhet

Region Kronoberg arbetar utifrån ”Strategin för att stärka barnets rättigheter i Sverige” för att förverkliga barnkonventionens principer och krav. Alla verksamheter där barn är berörda ska arbeta barnrättsbaserat. Följande åtgärder har genomförts under året:

- **Familjeombud:** Under 2024 har det funnits **145 familjeombud**. Uppdraget omfattar barnets rättigheter, barn som far illa, våld i nära relationer och barn som närstående samt samverkan inom Kronobarnsmodellen. Familjeombuden har varit verksamhetsinterna resurser och har bidragit till en höjd medvetenhet och kunskap inom områdena samt till att utveckla och uppdatera relevanta verksamhetsrutiner.

Barnrättsbaserade beslutsunderlag ska användas vid beslut som påtagligt och direkt påverkar barn och ungdomar:

- En genomlysning av beslut i nämnder, styrelsen och fullmäktige visade att det under 2024 har tagits 138 beslut/remissvar vars innehåll direkt och påtagligt berör barn. Barnrättsbaserade beslutsunderlag/barnrättsperspektiv har använts i 128 av dessa ärenden. Det innebär att 93 % av alla besluten som rör barn har haft ett barnrättsperspektiv, vilket är den högsta andelen på tre år (2022 – 92 %, 2023 – 88 %).

INSTANS	Antal ärenden 2024	2022	2023	2024
TOTALT FÖR REGIONEN	128 av 138 ärenden	92 %	88 %	93 %
Regionfullmäktige	19 av 20 ärenden	100 %	80 %	95 %
Regionstyrelsen	41 av 43 ärenden	81 %	94 %	95 %
Hälso- och sjukvårdsnämnden	37 av 40 ärenden	100 %	76 %	93 %
Kulturnämnden	6 av 9 ärenden	100 %	100 %	67 %*
Regionala utvecklingsnämnden	10 av 10 ärenden	92 %	100 %	100 %
Trafiknämnden	9 av 10 ärenden	91 %	89 %	90 %
Nämnden för folkhälsa och vårdval	6 av 6 ärenden	-	83 %	100 %

* Kulturnämnden har haft få ärenden som berört barn under året, varpå tre beslut som saknar barnrättsbaserat underlag får stor påverkan på resultatet jämfört med exempelvis hälso- och sjukvårdsnämnden som också missat i tre beslut.

- Den främsta anledningen till att ett barnrättsbaserat beslutsunderlag inte tas fram är att en felaktig bedömning görs om att ärendet inte berör barn. En del ärenden behöver bättre kvalitet i analysen. En konsekvensanalys som slentrianmässigt fyller i att alla barnets rättigheter är tillgodosedda (gröna rutor), även områden inte relevanta för ärendet, tillför inget. En analys av relevanta barnrättsligt perspektiv kräver ställningstagande. Det är önskvärt att i högre utsträckning inkludera barns egna åsikter i analyser, vilket i sin tur kräver framförhållning och planering.
- **Barnkliniken** rapporterar att deras ledningsgrupp arbetar barnrättsbaserat. Även habiliteringen och psykiatrin har ställt om till barnrättsbaserade ledningsgrupper under året.
- **Länstrafiken** har bearbetat och förfinat barnrättsbaserat beslutsunderlag så att de nu är en mer naturlig del i verksamheten.

Många verksamheter har under året sett till att säkra barnrättsperspektiv i verksamheten:

- Under året publicerades 3 stycken **Nyhetsbrev – barnrättsfrågor och våldsutsatthet**, med aktuell information, lagförändringar samt intern och extern information som är bra för hälso- och sjukvården samt tandvården att ha koll på.
- Följande arbetsrutiner och riktlinjer har under året utvecklats för att bidra till barnets rättigheter inom Region Kronobergs verksamheter:
 - **För hela hälso- och sjukvården** har det utvecklats fickkort som samtalsstöd för hur frågor om våldsutsatthet kan ställas till både barn och vuxna, om orosanmälan samt om barn som närstående.
 - **Barn- och ungdomskliniken** har tagit fram rutin för hantering av orosanmälan vid tre uteblivna besök.
 - **Kronobarnsmodellen** har fått en mängd nya rutiner, samt filmer och presentationer om aktivering, samverkan och samordning samt dokumentation och kontaktvägar.
 - **Onkologkliniken** har reviderat rutinen ”Barn som närstående till patienter på onkologkliniken”.
 - **Rättssykiatri** har reviderat Beslutsunderlag inför barnbesök för att förenkla och möjliggöra samverkan och dialog mellan olika professioner innan ett fysiskt barnbesök. Fokus är att upptäcka eventuella riskfaktorer inför ett fysiskt barnbesök.
 - **Specialistpsykiatri** har medverkat till att utöka regionens ”Stödmaterial vid en orosanmälan” till att innefatta ett avsnitt om psykisk ohälsa hos närstående som ger anledning till en orosanmälan.
 - **Specialistpsykiatri** har uppdaterat rutin för barn som närstående vid suicid/suicidförsök.
 - **Specialistpsykiatri** har upprättat en ny rutin för ungdomar 16–18 år på Integrerad missbruk och beroendemottagningen, som tydliggör att detta är en prioriterad grupp inom vuxenheten.
 - **Ögonkliniken** har reviderat barn-PM för att öka tillgängligheten genom att vissa kontroller kan göras av annan yrkeskategori än läkare, och minskat återbesök.
 - **Övriga verksamheter** som rapporterar att de stärkt sina rutiner kring barn är akuten, barn- och ungdomskliniken, habiliteringen, onkologin, psykiatri, rättssykiatri, vårdcentralen Alvesta samt ögonkliniken.

- Följande **kompetensutvecklingsinsatser** har berört barn och/eller barnets rättigheter inom under 2024:
- **Ambulansen** har infört en obligatorisk utbildning om hedersrelaterat våld och förtryck i kompetensportalen.
- **Barn- och ungdomskliniken** har infört en obligatorisk barnrättsutbildning för alla nya samt för all personal vart fjärde år.
- **Enheten för kultur** har genom det nystartade barnkulturnätverket för kommunala samordnare av kultur i skolan, tagit del av föreläsningen "Barns rätt till kultur" från SKR.
- **Folktandvården** har gjort det obligatoriskt för alla nyanställda att se folktandvårdens tre barnrättsfilmer.
- **Kvinnokliniken** har under hösten genomfört en stor utbildningsinsats för att öka kunskaperna om att identifiera, möta, hjälpa och behandla flickor och kvinnor som utsatts för könsstympning, samt stärka det förbyggande arbetet.
- Följande verksamheter har fått **utbildning i barn som far illa, våldsutsatthet samt hedersrelaterat våld och förtryck**: Akutkliniken Växjö och Ljungby, Allmänpsykiatri, Anestesikliniken, Barnahus, BUP, En vecka fri från våld, FOUU, Fysioterapi, Habiliteringen, IVA, Jourläkarcentralen, Kirurgen, Kvinnokliniken, Lasarettshab, Medicinkliniken, Onkologkliniken, Operation, Ortopeden, Primärvårdens hälsoenhet, Programmet mångfaldsstudier, Rättspsykiatri, Synhabiliteringen, Sjuksköterskeutbildningen, Sjukvårdens bemanningsenhet, Specialistpsykiatri vuxen, Specialistundersköterskeutbildningen, Växjöhälsan, Ögonkliniken, Öron-näsahalsmottagningen samt följande vårdcentraler: Achima Care, Alvesta/Moheda, Birka, Braås, Capio Hovshaga, Dalbo, Ingelstad, Lagan/Lidhult, Lammhult, Lenhovda, Kungshögen, Sländan, Skärvet, Smärtkliniken, Söder, Teleborg och Åseda.
- Följande verksamheter haft **utbildning om barnkonventionen samt barn som närstående**: Barn- och ungdomskliniken, Barnsjuksköterskeutbildningen, Enheten för kultur, Färdtjänst, Habiliteringen, Kirurgen, Kvinnokliniken, Primärvårdens hälsoenhet, Rättspsykiatri, Sjuksköterskeutbildningen, Sjukvårdens bemanningsenhet, Smärtkliniken, Specialistpsykiatri, Specialistundersköterskeutbildningen, Tandvården, Vårdcentralen Alvesta, Birka, Braås, Ingelstad, Lammhult, Skärvet, Teleborg och Åseda samt Ögonkliniken.
- Följande verksamheter har blivit **HBQI-certifierade** under året: Vårdcentralen Alvesta, Moheda
- **Akuten** har utbildat kring triage/omhändertagande av barn samt införande av särskilda "aktivitetspaket" riktade mot barn på vuxenakutmottagning. Detta för att säkerställa en korrekt bedömning även om barnet inte träffar medarbetare med specifik barnutbildning.
- **Rättspsykiatri** har under året haft utbildningar kring sexualbrott mot barn på nätet, Drogers påverkan vid partnervåld, Hur barn påverkas av närståendes hälsa och livssituation, sexuellt våld och återfallsförebyggande arbete mot våld.
- **Barnrätts- och barnkonsekvensanalysutbildning** har genomförts för chefer och tjänstepersoner i Ljungby och Tingsryds kommun.

■ Följande **vakanser och rekryteringsutmaningar** har funnits under året som kan ha påverkat barnets rättigheter inom Region Kronoberg:

- **Barn- och ungdomskliniken** meddelar att det är många uppdrag inom deras verksamhet som inte är resurssatta.
- **Barn- och ungdomskliniken** lyfter att det saknas resurser för rehabilitering av barn inom regionen. För närvarande finns det ett samarbete mellan deras klinik och habiliteringskliniken, men det saknas ett barnperspektiv på Rehab 2030. Det saknas dessutom en överenskommelse med kommunen om rehabilitering för barn, vilket skapar stora problem för barnen och försvårar tillfrisknandet samt möjligheten att utveckla en god och nära vård.
- **Kvinnokliniken** lyfter att det finns en stor utmaning på ungdomsmottagningarna att möta de behov som finns i relation till de verksamhetens resurser. Enligt FSUM anser man att en rimlig lägsta service- och kvalitetsnivå uppnås och upprätthålls vid ett befolkningsunderlag på 3,000 ungdomar om ungdomsmottagningen bemannas med motsvarande: barnmorska 1,0 tjänst, kurator/psykolog 1,0 tjänst, läkare 10 tjänstgöringstimmor/vecka. I Kronoberg finns budget för ungefär hälften av detta.
- **Specialistpsykiatri** lyfter att det under året funnits vakanser inom ÄT-teamet som framförallt arbetar med barn. Vid tidpunkten för barnbokslutet finns en vakans, men inga köer till behandling.
- **Ögonkliniken** har saknat en ortoptist i Ljungby. För att lösa situationen för barn i denna del av länet har de skapat ett samarbete med ortoptist i Halmstad. Kliniken har även bekostat ortoptistutbildning för en tredje optiker. Det är till antal färre väntande barn till ortoptisk jämfört med 2023.
- **Ögonkliniken** är underbemannade vad gäller barnoftalmologer, delvis pga. pensionsavgångar och att två specialister har forskat på viss tid. Rekryteringsläget är svårt.

5. Kommentarer till barnbokslutet

Barnbokslutet fångar endast en liten del av allt barnrättsarbete som pågått inom Region Kronobergs olika verksamheter under 2024. Det belyser hur mångfacetterat barnrättsarbetet är och att det sker mycket för att säkerställa att vi lever upp till vårt barnrättsåtagande.

Bredden i de aktiviteter som rör barns rätt till likvärdig tillgång till våra verksamheter, till information och delaktighet samt till goda levnadsvillkor är imponerande. Samtidigt är årets resultat mer nyanserat än tidigare, då verksamheter inte enbart rapporterar om det som gått bra, utan även lyfter fram utmaningar som finns i att förverkliga barnets rättigheter inom Region Kronobergs ansvarsområden.

Hälso- och sjukvården har under året stärkt arbetet mot våldsutsatthet och barn som far illa genom rutiner, kompetensutveckling och fler familjeombud. Orosanmälningar från vården fortsätter att öka, mycket på grund av att det finns familjeombud i de flesta verksamheterna, samt stödmaterial och satsningar på kompetensutveckling inom detta område. Samtidigt finns det utmaningar att på liknande sätt stärka arbetet med att upptäcka och agera vid hedersrelaterat våld och förtryck. Här behövs ett nytag inom vården för att vårdpersonal ska känna sig trygga i hur de ska agera och vad de ska göra när negativ social kontroll upptäcks.

Kronobarnsmodellen har hittat sina former inom hälso- och sjukvården och det finns en god grund för samverkan i länet med förskolor, skolor och socialtjänst. Nu när rutiner och stödmaterial är klart behöver varje verksamhet säkerställa att personalen har uppdaterad kunskap och arbetar på ett optimalt sätt i samverkan runt Barnets plan. Det är spännande att hela länet befinner sig i en dynamisk utvecklings- och genomförandeprocess inom Kronobarnsmodellen, och att många delar av landet nu försöker anpassa det vi har utvecklat till deras förutsättningar.

I rapporteringen för 2024 märks det tydligare än tidigare år att verksamheterna känner av det ekonomiska läget. Barn- och ungdomskliniken, habiliteringen och specialistpsykiatrien är verksamheter där resursbrister påverkar möjligheten för barn att få den vård och behandling de behöver inom rimlig tid. Det är glädjande att se att En väg in för barn med psykisk ohälsa fortsatt har god tillgänglighet. Däremot är det fortfarande oroväckande låg uppfyllandegrad av vårdgarantin inom specialistpsykiatrien barn och unga, och den har även försämrats inom barn- och ungdomskliniken jämfört med tidigare år. Barn och unga är en särskilt sårbar patientgrupp och utebliven vård i unga år kan sätta spår långt upp i vuxen ålder.

Region Kronoberg har fått rutin på att följa lagkravet kring barnrättsbaserade beslutsunderlag till nämnd, styrelse och fullmäktige. För tredje året i rad har en överväldigande majoritet av alla beslut föregåtts av en barnkonsekvensanalys. Det märks att vårt arbetssätt har blivit norm och att kompetensen för att bedöma barnets bästa har ökat i de underlag som tagits fram. Det finns fortsatt förbättringsmån i de fall där någon gjort en ”kryssövning” snarare än en faktisk analys. Barns och ungas delaktighet som en del av analysen är fortsatt den svagaste länken i vårt arbete för att leva upp till barnkonventionens krav i beslutsprocessen. Under 2024 hade beslut som rör barn i nämnd, styrelse och fullmäktige ett barnrättsbaserat beslutsunderlag i 93 % av alla ärenden, vilket troligtvis är det högsta resultatet i offentlig förvaltning i Sverige.